

אורות ומאורעות

מאת **אלחנן גלט**

מנכ"ל מרכז ישיבות בני־עקיבא

אלחנן גלט נולד בשנת תשכ"א בארצות הברית ועלה ארצה בשנת תשכ"ט. למד בישיבת בני־עקיבא נתיב מאיר ובישיבת ההסדר מעלה אדומים. בוגר ומוסמך האוניברסיטה העברית בלימודי היסטוריה של עם ישראל ותלמוד.

שירת כקצין וכמפקד פלוגה בחטיבת הצנחנים (רב סרן) בחטמ"ר בנימין.

מילא תפקידים בכירים בשירות הציבורי והמוניציפאלי כמנהל המתנ"ס, וחבר הנהלת המועצה האזורית מטה בנימין. יצא לשנתיים לשליחות חינוכית מטעם בני־עקיבא העולמית בארצות הברית,

שימש מזכ"ל תנועת בני־עקיבא, והחל משנת תשנ"ו מכהן כמנכ"ל מרכז ישיבות בני־עקיבא. תושב עפרה. נשוי ואב לחמישה.

בעת ששימשתי כמזכ"ל תנועת הנוער שלנו בני־עקיבא, קרא לי הרב נריה זצ"ל לפגישה ושטח בפניי נושא חינוכי מסוים שהטריד אותנו. בסיום השיחה, שהייתה כתמיד לבבית ומרשימה, ביקשני לפעול לקידום אותו נושא. ניסיתי בנימוס להתנער מהאחריות, וסיפרתי לרב עד כמה אנו עסוקים במטלות רבות וכבדות בתקופה האחרונה בתנועה, ושעל אף חשיבות הנושא, אני בספק אם אוכל בכנות להתפנות כראוי. אף הצעתי משהו אחר שאולי ניתן לבקש זאת ממנו. הרב הקשיב לי קשב רב ואמר לי במילים שלו:

"מי שטרוד בכל רגע ורגע מזמנו בנושאים רבים למען הכלל - ממנו אני מבקש שימצא רגע נוסף למשימה נוספת - ובטוחני בעז"ה שימצא לכך את הזמן. מי שזמנו בידו ו"פנוי להובלה" - ממנו אני מעדיף שלא לבקש כלל!" וכך כמובן היה. מצאנו את הזמן ופעלנו כבקשת הרב נריה בנושא!

כך מצאתי עצמי בשלהי תקופת כהונתי כמזכ"ל בני־עקיבא נענה לבקשת הרב חיים דרוקמן שליט"א (שנכנס באותם ימים לתפקידו - כיו"ר מרכז ישיבות בני־עקיבא) משתלב בעבודה החינוכית במרכז יב"ע כמנכ"ל המרכז. וכדברי הרב נריה, מצאתי שבצד הפעילות החינוכית המרשימה שהתגבשה בשנים עד אז, ניתן וצריך למצוא כוחות רעננים וכיוונים חדשים להתפתחות

העבודה החשובה של ישיבות ואולפנות בני-עקיבא בארץ והתאמתן לצרכי התקופה. ועל כך נפרט במקצת בשורות הבאות.

ישיבות נקים בכל מקום

השנים האחרונות התאפיינו בראש ובראשונה בפריצה משמעותית במספר המוסדות החדשים שהוקמו והצטרפו למרכז יב"ע ובמספר התלמידים עקב כך שהשתלבו במערכת. הגידול בא לידי ביטוי מחד בישיבות ואולפנות חדשות שהקמנו ברחבי הארץ, ומאידך בהצטרפות של מוסדות קיימים לרשת החינוכית שלנו.

1. מוסדות חדשים - המאפיין הבולט בתחום זה היה הפנייה לאזורי פריפריה מגוונים.

בבדיקה ראשונית מצאנו שבאזורים רבים בארץ ישנה אוכלוסיה שטרם נחשפה כראוי לדרכנו החינוכית, ושיש לנו האחריות ואף היכולת לשלבם במוסדותינו. לדוגמא, בשנת תשנ"ט (1999) הוקמה ישיבה ואולפנא בשכונת פסגת זאב בצפון ירושלים ונענינו לפנייה להקמת אולפנא ואח"כ גם ישיבה באופקים. כאן גם החלה התנסות ראשונה והיסטורית, כשבהכרעת הרב דרוקמן שליט"א, לאחר הצלחתן וביסוסן של הישיבה והאולפנא, נטלנו על אחריותנו גם את ניהול התיכון הדתי במקום ובו תלמידים מצוינים שמקבלים יום יום דרך חינוכית של ציונות דתית של תורה ועבודה, של ערכים ואמונה, ושותפים לגאוות היחידה של המותג החינוכי של יב"ע. בשנים הבאות אנו ממשיכים מודל זה ומאפשרים שילוב תיכונים דתיים (שאינם ישיבות ואולפנות) בתוך מרכז יב"ע.

בדרך זו היינו שותפים בהקמת ישיבה ואולפנא בנתיבות ובמקומות נוספים, ולאחרונה נטלנו על עצמנו להקים ישיבה תיכונית ותיכון דתי גם בחולון. במקביל לקחנו על עצמנו גם את האתגר להקים ישיבה ואולפנא בעיר מודיעין שהייתה

בשנת תש"ס (1999) בשלבי הקמתה. הייתה זו הכרעה תקדימית במערכת החינוך הדתי, שהובילה להקמת ישיבה ואולפנא במקביל וכחלק משלבי התכנון הראשונים של מינהלת ההקמה של העיר (לפני הקמת בי"ס תיכון דתי כפי שהיה מקובל עד אז), וזאת כהיענות לצרכים ולציפיות של המשפחות הצעירות שרכשו בתים ראשונים, ורצו להבטיח כי תהיה להם מערכת חינוך חזקה ותומכת החל מהיום הראשון לאכלוסם. כיום, כידוע, לומדים בישיבה ובאולפנא כ-1,200 תלמידים ותלמידות כ"י.

גם כשהחליט ראש המועצה האזורית הר חברון, צביקי בר חי, בשנת תשנ"ח (1998) להוביל את היוזמה שהופנתה אליו להקמת ישיבה תיכונית בסוסיא, הוא מצא את הדרך ליישבות בני-עקיבא, ובפגישה עם הרב דרוקמן סוכם להעמיס על עצמנו גם משימה זו להיות שותפים בהרמת קול התורה לאזור חשוב זה, וכיום שמה של ישיבת בני-עקיבא לחינוך סביבתי בסוסיא הוא שם דבר. אנו גאים על כך שבהמשך זכינו להיות שותפים גם באזורים נוספים ביהודה ושומרון (בבית אל ובנריה), וכן באזורים אחרים בארץ בצפון (כגון ישיבת יבנה חיפה ואולפנת אור עקיבא שהוקמה על ידי אולפנת כפר פינס) ובדרום (כגון אולפנא באילת) בהקמת מוסדות תורה תוססים.

כל מוסד מתחיל מחייב השקעת מאמץ תכנוני ארוך טווח, שיתוף פעולה עם גורמים רבים, איתור משאבים מתאימים, וכמובן תפילה לסייעתא דשמיא להצלחת המהלך.

2. צירוף מוסדות קיימים - כחלק מהשיפור וההעמקה של עבודתנו החינוכית וכחלק

מהדינמיקה של התפתחותנו המקצועית, מצאנו עצמנו מקבלים פניות רבות מרשויות מקומיות ומוסדות חינוך קיימים להשתלב במרכז יב"ע. ולא תמיד הצלחנו לעמוד בקצב.

בשנת תשס"ו (2005) נענינו לפניית מועצה אזורית מטה בנימין ומועצה מקומית בית אל ולקחנו על אחריותנו את ניהול הישיבה התיכונית במקום. חשנו אז תחושה של התרוממות

"כל הכבוד" - ערב הצדעה לעובדים מצטיינים

רוח, שבמקום בו חלם יעקב את חלום "אם יהיה אלוקים עמדי..." עומד סמל המרכז ופועל בית מדרש, ובו מאות תלמידים צעירים שואפי תורה וחיים. בשנת תשס"ב (2002) נענינו לפניית הרב שי פירון ועיריית פתח תקווה, ונכנסנו לשותפות בניהול אולפנת בני-עקיבא ישורון ובה כ-1300 תלמידות.

בדרך דומה הצטרפו למרכז יב"ע הישיבה התיכונית בבית שאן בשנת תשס"א (2001). בכניסה למשרדי הישיבה מתנוססת במסגרת המחאה אישית של הרב נריה זצ"ל שנתן לרב מירו דיין כברכת הדרך להקמת הישיבה. אולפנת נווה רוחמה, בראשותה של הגב' סיסי שלקובסקי, מהמחנכות המרשימות והוותיקות בארץ, הפועלת בירושלים ונותנת מענה ייחודי לתלמידות הצטרפה למרכז יב"ע בשנת תש"ע (2009).

גם בחינוך התורני הגבוה זכינו להיות שותפים בשנים האחרונות בביסוסן של ישיבות הסדר במקומות רבים וחשובים, כגון בעכו (בה מסתיימת בימים אלה בניית קמפוס בעלות של 5 מיליון דולר), בחולון ובשדמות מחולה בבקעת הירדן.

אלה הן דוגמאות בלבד ממגמת ההתרחבות העצומה שעברנו בשנים האחרונות.

הגידול המספרי הביא אותנו גם לחלוקת המערכת לשלושה מרחבי ניהול והעמדת מנהלי מרחב על כ-20 מוסדות, על מנת לסייע לראשי ומנהלי המוסדות בעבודתם השוטפת.

לא כאן המקום להאריך, אך מבעד למספרים ניכרות מספר מגמות ברורות:

- מגוון של מוסדות עם מאפיינים ייחודיים: פנימייה צבאית, ישיבה לחינוך סביבתי, מסלול תורני מוגבר, תיכון דתי ועוד. וכן תוכניות ייחודיות בתוך מוסדות קיימים כגון - קליטת עלייה במסלולי נעלה (נוער עולה ללא הורים). אלה ועוד יוצרים אפשרות למצוא לכל תלמיד ולכל משפחה מענה ראוי בתוך מכלול המוסדות הפרושים בכל רחבי הארץ.
- ירידה בחינוך הפנימייתי - למרות חשיבות כיוון זה והדגשתו על ידינו, עדיין ניכר שיש נטייה לכיוון מוסדות אקסטרניים. יש לכך סיבות רבות, ואנו פועלים באופן שוטף בבחינת הנושא ובחיזוק המוסדות הפנימייתיים ושיפור המערך הפנימייתי והתאמתו לדרישות ולצרכים כיום.

בימים אלה אנו עומדים לצרף 3 מוסדות נוספים ממקומות שונים בארץ לשורות המרכז.

מקצועיות - ראשינו בעמקי תורתה

אחת המשימות החשובות בשנים האחרונות הייתה העמקת ההכשרה המקצועית ושיפור כלי העבודה לכל בעלי התפקידים במוסדותינו החינוכיים. כתוצאה מהחלטה זו נבנתה סדרה קבועה ומתמשכת של ימי עיון וכנסים לעובדי המרכז.

ראשי הישיבות והאולפנות נפגשים ולומדים בקביעות בימי עיון במהלך השנה. הר"מים והמחנכים מתכנסים פעמיים בשנה לדין בנושאים נדרשים העומדים על הפרק. הכנס הקבוע "למחרת שבת הארגון" לכל הר"מים והמחנכות נהפך למסורת קבועה בלוח השנה. גם הניהול האדמיניסטרטיבי קיבל חיזוק משמעותי. דרישות החוק והמינהל התקין דורשים בשנים האחרונות התמקצעות והתמחות. גם הצמצום הקשה בתקציבי המדינה המופנים לחינוך בכלל ולחינוך תורני בפרט, מחייבים כישרון רב בטיפול בתקציבי המוסדות. ימי עיון והדרכה מקצועית של צוות המרכז ומנהלים ותיקים נהפכו גורם מכריע בניהול המוסדות. מאמץ ייחודי הושקע בעזרת רואי חשבון ובעלי ניסיון בקביעת נורמות של ניהול תקין וכלי בקרה, כדי לוודא ניהול מאוזן ושקוף של כלל המערכת הארגונית. גם בעלי תפקידים נוספים זוכים לתשומת לב ובשנים האחרונות מתקיימים ימי עיון למזכירות של המוסדות וכן למנהלי משק ותחזוקה.

פעולות אלו מצליחות בזכות צוות יוצא מן הכלל הפועל כיום במרכז יב"ע, הן במקצועיות והן במסירות נפש ממש למען המוסדות, ובהם - שמוליק ביבר (סמנכ"ל), דני הירשברג (גזבר ומנהל פרויקטים), משה בר-חיים (מרחב דרום) ואבי שחר (מרחב צפון). כחלק מתוכנית זו הוקם בשנת תשס"ו (2006) מינהל החינוך כחידה עצמאית במרכז ובראשו עומד כיום הרב יהודה פליקס, מי שהקים ועמד בראש מכללת אורות ישראל (שהוקמה אף היא על ידי מרכז יב"ע) במשך שנים רבות ועמו הגב' נחמה גונן, ראש אולפנת בני-עקיבא סגולה (בעבר). מלבד העבודה השוטפת מול ראשי הישיבות והאולפנות וארגון ימי הלימוד הרבים והליווי המקצועי הניתן למוסדות, יזם המינהל מספר מיזמים משותפים לכלל המוסדות.

1. סדר משנה בשנה - חלוקת 1500 סדרי משנה לתלמידים הלוקחים על עצמם בנוסף ללימוד הקבוע בישיבה לימוד נוסף של סדר משנה (כולל משלוח שאלות ותשובות סיכום לכל מסכת) במטרה להגיע לסיום שישה סדרים בשש שנים!

2. יגדיל תורה - על מנת להוקיר ולהעמיד במקום חשוב את לימוד הגמרא, מתקיימים כנסים לתלמידים מצטיינים בלימוד גמרא ותוכנית ללימוד ומבחן בעל פה על לפחות 50 דפי גמרא נוספים. תלמידים מצטיינים - זכו בפרסים יקרי ערך. בתשס"ט לדוגמה השתתפו מעל 400 תלמידים מ-18 ישיבות בפרויקט, ומהם זכו 110 תלמידים בש"ס תלמוד בבלי מהודר במתנה! פרויקט מקביל בשם "חכמת נשים" מתקיים לתלמידות מצטיינות מהאולפנות שלנו.

3. חידון ארצי במסכת - מפגש שנתי של תלמידים מצטיינים המתמודדים בשאלות

עיון ובקיאיות. בשנות קיום הפרויקט זכינו לפגוש תלמידים אוהבי תורה מדהימים היודעים לצטט דפים שלמים בעל פה ובהבנה מעמיקה ומרשימה. יוזמות אלה הם פרי שיתוף פעולה וסיוע עם ר' בן גנדי מירושלים ידיד יקר ליב"ע.

אירועים אלה ואחרים, מלבד חשיבותם העצמית, יצרו תשתית לשיתופי פעולה נוספים בין המוסדות ולמפגשים של העצמה לכל המערכת. גודלה וצמיחתה של המערכת הם המאפשרים לנו לקיים פעולות אלו, וזה אחד מהיתרונות היחסיים של רשת המונה מעל 60 ישיבות ואולפנות הפועלים בשיתוף פעולה ובתיאום מלא.

פעולות אלה ואחרות מתבצעות בין השאר בזכות ידידים בארץ ובחו"ל המסיעים לנו תדיר. בארה"ב פועל AFYBA - ידידי ישיבות בני-עקיבא בארה"ב המסייעים בגיוס משאבים בעיקר למטרות בנייה. בעזרתם ובעזרת ידידים נוספים בעולם הצלחנו להקים חלק גדול ממבני הציבור הפועלים במוסדות. בשנים האחרונות הודק שיתוף הפעולה עימם ואנו מקיימים מערכת משותפת של יחסי ציבור שבנויה על מפגשים משותפים בארץ ובניו יורק ותכנון מראש לקביעת סדרי עדיפות. גם בארץ הקמנו בראשות ד"ר דני ורמוס חוג ידידים מרכזי שפועל לגיוס משאבים בעיקר לשם קרן מלגות לתלמידים נזקקים. כיום עומד בראש החוג ידידנו מר אהרן מרקוביץ'.

כחלק מהמאמצים לחיזוק כלי העבודה של המרכז ומוסדותיו, הובלנו מהלך שהוביל להעברת הבעלות והניהול על המרכז החינוכי רמות שפירא במושב בית מאיר לידי מרכז ישיבות בני-עקיבא. המקום משמש כיום כבית יוצר לפעילות חינוכית מגוונת (בי"ס שדה, מדרשה חינוכית) לבני נוער ומבוגרים מהארץ ומהעולם ובו גם שוכנים משרדי המרכז מאז שנת תשס"ו (2006).

באותה שנה, יזמנו את הקמתו של מודל אם הישיבות יב"ע כפר-הרואה באתר "מיני ישראל" בלטרון וכיום בגין הכיפה המפורסם מתנוסס במקום בולט באתר.

ראשוני הראשונים
וזגם ישיבת כפר-הרואה במיני ישראל
 מימין לשמאל:
 יהודה דומיניץ,
 ראובן נוסבוים,
 יצחק לב,
 צבי א. טל,
 הרב אברהם צוקרמן,
 פנחס רוזנברג,
 מיכאל מיכאלי,
 צבי קפלן,
 ישראל גור-אריה,
 שבט תשס"ו

אירועי השבעים

לקראת אירועי השבעים להקמת ישיבות ואולפנות בני-עקיבא (הקמת אם הישיבות - יב"ע כפר הרואה ב-י"ט כסלו ת"ש), עמל צוות היגוי להכין תוכנית מתאימה דרכה נוכל לבטא את האירוע ולשאוב ממנו כוחות להמשך הדרך הייחודית.

פרסומים

לקראת פתיחת האירועים הוצאנו לאור ערכה מרשימה וייחודית של קלפי הצינונות הדתית. הערכה, פרי עבודתו של ר' יונה גודמן, משמשת כלי עזר לפעילות חינוכית במסגרת בלתי פורמלית (רכזים חברתיים, צוותי פנימייה, תנועות הנוער וכדו') לשם הבהרת דרכנו בנושאים המעסיקים את בני הנוער בימים אלה (ממלכתיות והיחס למדינת ישראל, השפעת תרבות המערב, המהפכה התקשורתית וכו'). אנו מוציאים בתקופה זו גם נייר עמדה חודשי למאות מחנכי הרשת, על מנת לבטא עמדה ברורה בנושאים אקטואליים הנוגעים הן בחדרי המורים והן במסדרונות ובכיתות. כמו כן, הוצאנו לאור לקט מהקדמות מורנו הרב אברהם צוקרמן שליט"א ליומני השנה שיוצאים לאור על ידו במשך עשרות השנים האחרונות. ובימים אלה אנו שוקדים על הוצאת ספר עם שיעורי הרב צוקרמן על פרשיות השבוע.

אירועים

את פתיחת אירועי השבעים ציינו באירוע חגיגי בהשתתפות הזמר דודו פישר. פישר - בוגר יב"ע נחלים ואב לילדים בוגרי מוסדותינו, שילב בשיריו מהווי הישיבות ושבה את לב כל מאות המשתתפים.

ב-י"ט בכסלו - יום הקמת יב"ע כפר הרואה התקיים יום עיון חגיגי בהשתתפות ראשי ומנהלי המוסדות וערב חגיגי לכבוד חברת הראשונים (ובני משפחותיהם) שעלתה לגבעה ו"החליטו לתקן את העולם"! הייתה חשיבות גדולה בהכרת הטוב של דורנו לדור המייסדים, ובראשם משפחת הרב נריה זצ"ל והרב אברהם צוקרמן שילב"ח"א ומשפחתו. אירוע יוצא דופן התקיים בערב פסח תש"ע, בו התכנסו מאות רבות מעובדי המוסדות לערב הצדעה לכל עובדי ישיבות ואולפנות בני-עקיבא. 120 עובדים מצטיינים זכו לתעודות הוקרה מראשי המרכז על פועלם הייחודי, ולאחר מכן שרו יחדיו עם הזמר יהורם גאון. ייחודו של הערב בהזדמנות להכיר תודה לחבורה הנפלאה שכוללת את עובדי החינוך (ר"מים, מורים ומחנכים) לצד עובדי המנהלה (מזכירות, עובדי תחזוקה, מטבח וכו'). התמהיל המשותף שיקף נאמנה את הידיעה שזו החבורה הנפלאה שמחזיקה את העשייה היום יומית מזה שבעים שנה.

בעז"ה עתיד להתקיים בערב חג השבועות באוניברסיטת בר אילן כנס מדעי מחקרי - "סוללי נתיבות" בהשתתפות טובי החוקרים והרבנים, לבחינת תופעת הקמת ישיבות ואולפנות בני-עקיבא בארץ והשפעתה על מדינת ישראל. כחלק מאירועי השבעים מתקיים גם מבצע כתיבת ספר תורה לכבוד רבותינו הרב

צוקרמן והרב דרוקמן שליט"א, בו נוטלים חלק כל תלמידי המוסדות והבוגרים. על פי החלטת צוות ההיגוי, הספר שייכתב ישמש את מסעות התלמידים היוצאים לפולין. וגם כתיבת ספר זה - אותו את/ה אוחז/ת בידך ברגע זה - יוצא במסגרת התוכניות לציון אירועי השבעים למוסדותינו.

מרכז יב"ע המצייץ בימים אלה שבעים ליסודו נמצא ב"ה בתנופת עשייה והתפתחות. כל מוסד משישים המוסדות מקרין אור יקרות לסביבה הקרובה והרחוקה. יחדיו הם יוצרים שרשרת פנינים שאנו מעניקים לעם ישראל לדורותיו ואותו אנו עונדים על מפת ארץ ישראל ומדינת ישראל.

החוט השזור את כל הפנינים הם העובדים הנאמנים של מוסדותינו, שעמלים במלאכת הקודש לחינוך דור העתיד לתורה ועבודה, לאהבת עם ישראל, ארץ ישראל ותורת ישראל במדינת ישראל - ראשית צמיחת גאולתנו. יודעים אנו שללא מסירותם של החבורה הנפלאה לא היינו מגיעים להישגים אלה.

זכות גדולה היא להיות שותף למהפכה החינוכית העצומה, שהחלו בה מורינו הרב משה צבי נריה זצ"ל והרב אברהם צוקרמן שליט"א, וממשיך אותה היום מורנו הרב חיים דרוקמן שליט"א, יו"ר מרכז יב"ע. תודה לכל עובדי המרכז בעבר, ובראשם מר אברהם דימנט ששימש כמנכ"ל המרכז שנים רבות - ולו זכויות רבות במפעל החינוכי.

זכות גדולה לעבוד במחיצת חבורה נפלאה של עובדי המוסדות והמרכז כיום - ובראשם ראשי הישיבות והאולפנות, מתווי הדרך החינוכית המופלאה - כולם יבואו על הברכה ממקור הברכות!

בראשית הייתה מחשבה - ואשרינו שזכינו ב"ה לראות ולהיות שותפים בהגשמתה - כן נזכה לשנים הבאות.

